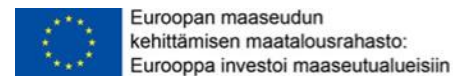

Reko -webinaari 8.9.

Johanna Mattila
Turun yliopiston Brahea-keskus
Valtakunnallinen Lähiruoan koordinaatiohanke

Turun yliopisto
University of Turku

Mitä on Reko –toiminta?

- Lähiruoan myynti- ja jakelumalli REKO:ssa (Rejäl konsumtion – Reilua kuluttamista) kuluttajat tilaavat lähiruokatuottajilta ruokaa suoraan ilman välikäsiä. REKO-renkaat toimivat Facebookin kautta suljettuina ryhminään, joissa tilaukset ja toimitukset sovitaan.
- Lisätietoja REKOsta
<http://www.aitojamakuja.fi/reko.php>

Termit tutuksi

- **REKO-rengas** = suljettu Facebook -ryhmä, jossa tuotteiden tilaukset ja toimitukset sovitaan
- **REKO-ylläpitäjä** = REKO Facebook -ryhmän tekninen ylläpitäjä
- **REKO-toimija** = yritys/henkilö, joka myy tuotteita REKO-renkaassa
- **REKO-toimitus** = ennalta sovittu, Facebookissa ilmoitettu tapahtuma, jossa REKO-toimijat luovuttavat/myyvät ennakkoon REKO-renkaan kautta tilatut tuotteet asiakkaille. REKO-toimitus voi olla esimerkiksi kerran viikossa tai joka toinen viikko. Kukin REKO-rengas päättää itse toimitusten tiheyden.

Vastuista...

REKO-ylläpitäjä

(=REKO Facebook -ryhmän tekninen ylläpitäjä)

- REKO-ylläpitäjä ohjeistaa REKO-toimijoita tutustumaan REKOn toimintaperiaatteisiin sekä REKO-toimijoita koskeviin elintarvikelainsäädännön ohjeistuksiin.
- REKO-ylläpitäjä ei ole jälleenmyyjä eikä hän näin ollen ole vastuussa REKO-renkaassa myytävistä elintarvikkeista vaan REKO-toimija vastaa itse tuotteiden oikeellisuudesta, riittävydestä ja lainmukaisuuden täyttymisestä.

Vastuista...

Reko –toimija

(= yritys/henkilö, joka myy tuotteita REKO-renkaassa)

- Vastuu elintarvikkeiden myynnistä on REKO-toimijalla itsellään
- Vastuu elintarvikkeiden turvallisuudesta on REKO-toimijalla
- Vastuu elintarviketietojen (mm. ainesosaluettelo, allergeenit, säilyvyysaika jne.) antamisesta sekä oikeellisuudesta on REKO-toimijalla

<https://www.evira.fi/elintarvikkeet/valmistus-ja-myynti/elintarvikkeista-annettavat-tiedot/pakkausmerkinnat/>

Pakkausmerkinnöistä

- REKO-toimijan tulee ilmoittaa myytävien elintarvikkeiden elintarviketiedot Facebook - ryhmän myynti-ilmoituksessa joko tuotetietoluettelona tai linkkinä kotisivuille, josta em. tiedot löytyvät → kaikkien asiakkaiden nähtävillä ennen ostohetkeä
- Lisäksi kaikkien **pakollisten tietojen** on oltava saatavilla toimitushetkellä, käy myös suullisesti, esitteessä tai kyltissä.
- Pakollisia tietoja ovat: elintarvikkeen nimi, ainesosaluettelo, allergioita ja intoleransseja aiheuttavat aineet ja tuotteet (korostaen, sisällön määrä, vähimmäissäilyvyysaika tai viimeinen käyttöajankohta, vastuussa olevan elintarvikealan toimijan nimi, toiminimi tai aputoiminimi ja osoite, alkuperämaa tai lähtöpaikka, säilytysohje (tarvittaessa), käyttöohje (tarvittaessa, muun muassa varoitusmerkintä tarvittaessa), juomien todellinen alkoholipitoisuus tilavuusprosentteina
- Ravintoarvomerkitöjä ei tarvitse olla suoramyynnissä (=paikallinen ja pienimuotoinen toiminta)

Alkutuotannon tuotteiden suoramyyni (= myynti alkutuotantopaikasta tehtävällä ilmoituksella)

- Alkutuotantoilmoitus (mitä, missä ja arvio määristä)
- Alkutuotannon tuotteita ovat mm. kananmunat, kala (perkaamaton tai aluksella perattu), riista (nylkemättömänä), kasvikset (hedelmät, marjat ja vihannekset) sekä viljat ja sienet, hunaja, luonnonvaraiset marjat ja sienet, raaka- ja ternimaito.
- Alkutuotannon tuotteita voi myydä suoraan kuluttajille vuosittain yhteensä VNa 1258/2011 § 2, 164/2016 mukaisia määriä alkutuotantopaikasta tehtävällä ilmoituksella (www.aitojamakuja.fi/suoramyyni/alkutuotanto.php?v=alkutuotanto) ml. REKOn kautta tapahtuva myynti.

Poikkeus: raakamaitoa tai tuoretta ternimaitoa ei saa kuljettaa REKO-toimitukseen vaan raakamaidon myynti ja luovutus tapahtuu ainoastaan maitotilalta suoraan asiakkaalle.

- Jos vuosittainen myynti suoraan kuluttajalle ylittää raja-arvot, tulee alkutuotannon toimijan tehdä alkutuotannon tuotteiden suoramyynnistä elintarvikehuoneistoilmoitus.
- Kotieläinten lihan suoramyynnistä tulee tehdä AINA elintarvikehuoneistoilmoitus (LIHA ei ole alkutuotannon tuote pl. nylkemätön riista)
- Lisätietoja: www.aitojamakuja.fi/suoramyyni --> Alkutuotannon suoramyyni

Vna 1258/2011 § 2 ja 164/2016					
		Suoramyynti kuluttajalle		Myynti paikalliseen vähittäismyyntiin	
Alkutuotannon tuote		kg/v	eläin/v	kg/v	eläin/v
Kasvikunnantuotteet					
	lehtivihannekset	10 000		10 000	
	muut kasvit ja sienet	100 000		100 000	
Kalastustuotteet		5 000		rajattomasti	
Riista	jänikset ja kanit		1 000		1 000
	linnut		3 000		3 000
	hirvieläimet *		10/30/50		10/30/50
Maito	ternimaito	2 500		2 500 (jäädettynä)	
	raakamaito	2 500		*** 2 500	
Kananmunat		20 000		30 000 ** (poikkeuslupa)	
		5 000		5 000	
Muut linnunmunat					
Hunaja		2 500		2 500	

* hirvi, peura, metsäkauris

**Nk. poikkeusalueen, joka käsittää entiset Lapin, Oulun ja Ahvenanmaan läänit sekä Itä-Suomen läänissä sijaitsevat

Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnat, tuottaja voi toimittaa tuottamiaan kananmunia paikallisiin

vähittäiskaappoihin enintään 30 000 kg vuodessa ilman laatu- ja painoluokitusta sekä leimausta (Valtioneuvoston asetus

1258/2011 3 § kohta 4).

Turun yliopisto
University of Turku

***Käytettävä kuumennettuna vrt. pastörinti, kypsytetyt juustot (60 vrk)

Elintarvikkeiden valmistus ja myynti (= myynti elintarvikehuoneistoilmoituksella)

- Elintarvikealan toimija voi (olemassa olevalla) elintarvikehuoneistoilmoituksellaan valmistaa, myydä ja kuljettaa elintarvikkeita REKO-renkaiden kautta.
- Jos elintarvikealan toimija myy REKO-toimituksen yhteydessä tuotteita myös niille, jotka eivät ole tilanneet tuotteita etukäteen, tulee toimijan rekisteröityä liikkuvaksi elintarvikehuoneistoksi ja tiedottaa tästä myynnistä 4 vrk ennen REKO-toimitusta elintarvikeviranomaiselle sillä paikkakunnalla, jossa tuotteet myydään asiakkaille. Toimijan tiedotus uudelle paikkakunnalle liikkuvasta elintarvikehuoneistosta -lomake löytyy Eviran sivuilta www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/lomakkeet+ja+ohjeet/elintarvikkeet/elintarvikehuoneistot/
- Lisäksi elintarvikealan toimijalla tulee olla ajan tasalla oleva, yrityksen toimintaa kuvaava **omavalvontasuunnitelma**.
- Elintarvikkeiden kuljetus kuuluu osaksi yrityksen omavalvontasuunnitelmaa ja siitä on myös ilmoitettava *elintarvikehuoneistoilmoituksen* yhteydessä. Keskeisintä elintarvikkeiden kuljetuksessa on varmistua tuotteiden **oikeasta lämpötilasta jolloin kylmä-/lämpöketjun tulee olla katkeamaton**.
- Elintarvikehuoneistoilmoitus -lomake löytyy kunnan nettisivuilta.
- Lisätietoja: www.aitojamakuja.fi/suoramyynti --> Elintarvikkeiden valmistus ja myynti

Yksityishenkilö

- Yksityishenkilön ei tarvitse tehdä vähäriskisten tuotteiden (kuten huoneenlämmössä säilyvät leivonnaiset, uunissa kypsennetyt joululaatikot) valmistuksesta ja myynnistä elintarvikehuoneistoilmoitusta
- tai ylijäämä kasvissadon myynnistä alkutuotannon ilmoitusta.
- Toimijalla on velvollisuus toimia hyvän hygienian periaatteiden mukaisesti sekä ilmoittaa kuluttajalle elintarviketietoasetuksen mukaiset tiedot mm. tuotteen ainesosista, allergeeneista, säilyvyydestä sekä säilytyslämpötilasta.
- Jos yksityishenkilö valmistaa helposti pilaantuvia (kalat ja mäti, äyriäiset, lihat ja lihavalmisteet, maito, kerma, tuorejuustot, helposti pilaantuvat leipomotuotteet, esimerkiksi voileipä- ja täytekakut) elintarvikkeita myyntiin, tulee toiminnasta (valmistuksesta ja myynnistä) tehdä normaaliin tapaan elintarvikehuoneistoilmoitus.
- Myös kotona valmistettujen elintarvikkeiden myynti on veronalaista tuloa, josta jokaisen tulee ilmoittaa verottajalle henkilön omalla esitäytetyllä veroilmoituksella. Kun myynnin liikevaihto ylittää 10 000 euron rajan, katsotaan toiminta elinkeinonharjoittamiseksi, jolloin siitä pitää maksaa myös arvonlisävero. Viimeistään tällöin elintarvikkeiden valmistuksesta ja myynnistä tulisi tehdä elintarvikehuoneistoilmoitus.

Kysymyksiä

- Saako tavallinen urheilukalastaja myydä kalaa REKOn kautta?
 - Saa, mutta yksityishenkilön tulee tällöin olla ilmoittautunut alkutuotannon toimijaksi (=alkutuotantoilmoitus). Kylmäketjusta tulee huolehtia.
- Luetaanko REKO-tuotteet pakatuiksi vai pakkaamattomiksi (jolloin riittää pakkausiteto suullisesti/mukana paperilla/kotisivulla tmv) elintarvikkeiksi vai riippuuko tämä tuotteesta?
 - Yleisesti ottaen paikallisessa ja pienimuotoisessa toiminnassa, jolloin yrittäjä myy REKOn kautta tuotteet suoraan kuluttajalle, riittää pakkausmerkintätietojen antaminen em. tavalla. Poikkeuksen tähän muodostavat esimerkiksi lihatuotteet, joissa tunnistetiedot ovat pakkauksessa.
- Ylimääräisten (ennalta tilaamattomien) tuotteiden myynti Rekoissa - pitääkö tuottajalla olla torilupa tms. joka paikkakunnalle erikseen voimassa?
- Jos toimija myy elintarvikkeita oman ympäristöterveydenhuollon piirin ulkopuolella, tulee myynnistä tällöin tehdä ilmoitus (=liikkuva elintarvikehuoneistoilmoitus). Jos toimii omalla alueella, ei uutta ilmoitusta tarvitse tehdä. Omia alkutuotannon tuotteita voi myydä REKO-toimituksessa alkutuotantopaikasta tehtävällä ilmoituksella myös niille, jotka eivät ole tilanneet tuotteita etukäteen.

- Onko tilamaidosta valmistettujen tuotteiden esim. kotijuusto tai jogurtti tai tilamaidon myynti mahdollista REKO:n kautta millä edellytyksillä?
 - raakamaitoa tai tuoretta ternimaitoa ei saa kuljettaa REKO-toimitukseen vaan raakamaidon myynti ja luovutus tapahtuu ainoastaan maitotilalta suoraan asiakkaalle pl. hyväksytty maitoalan laitos ja jäädytetty ternimaito.

Pienimuotoinen maitojalosteiden valmistus oman tilan maidosta vaatii (vähintään) elintarvikehuoneistoilmoituksen tekemisen. Tällöin voi myydä tuotteita rajattomasti suoraan kuluttajille ja rajoitetusti (1 000kg ja sen ylittävältä osalta 30 % paikalliseen vähittäismyyntiin).

Lisätietoja:

<https://www.evira.fi/elintarvikkeet/alkutuotanto/elaimista-saatavat-elintarvikkeet/maito/usein-kysyttya-raakamaidosta-maidontuottajalle/>

http://mmm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/ministeri-leppa-saadokset-eivat-ena-esta-kahvilaa-leipomasta-pullaa-ja-piirakoita-lahimaidolla

Johanna Mattila

040 565 8121

johanna.mattila@utu.fi

www.aitojamakuja.fi/suoramyynti

Linkki REKO -ohjeeseen

<http://www.aitojamakuja.fi/reko-tuottajille.php?sm=1>

Turun yliopisto
University of Turku